

Verlaglegging Kenniscafé Bouwen & Techniek

Thema: Comfortabel en duurzaam wonen. Ontdek hoe.

Dinsdag 25 februari Dorpshuis, Wirdumerweg 21, Loppersum

=====

Comfortabel en duurzaam wonen. Veel mensen hebben daar wel oren naar. De opkomst was dan ook hoog tijdens het Kenniscafé XL van BuildinG in het dorpshuis van Loppersum. Bodende Kenniscafé's in het recente verleden veelal één themasessie, die 25ste februari stonden er maar liefst twee op het programma die ook nog eens gecombineerd werden met een heuse informatiemarkt met kramen en al. De term XL was hier dus op zijn plaats!

Programma

19.00 uur Inloop (koffie/thee)

19.30 uur Welkom en uitleg doel van de avond

19.35 uur Spreker **Dirk van Impe** over biobased isoleren

Spreker **Demiën de Wit** over subsidies en regelingen voor duurzaam wonen

20.30 uur Wisselen lezingen / bezoek informatiemarkt met presentaties van:

BuildinG, Lopec, Gemeente Eemsdelta, NCG, Natuur en Milieufederatie Groningen

21.30 uur Einde officieel programma / bezoek informatiemarkt

Het Kenniscafé vormde dit keer een coproductie: gastheer Remco Hulst van BuildinG had Lopec, Gemeente Eemsdelta, NCG en Natuur en Milieufederatie Groningen uitgenodigd om gezamenlijk een informatieavond te organiseren. Het publiek kon maar liefst twee themasessies bijwonen: een over biobased isoleren en een over subsidies en regelingen voor duurzaam wonen. In de pauze kon men wisselen van lezing. Tussentijds en na afloop was er alle gelegenheid om een aantal marktkramen te bezoeken waar men persoonlijke uitleg kon krijgen over verschillende aspecten van verduurzaming.

Ideeën en vragen

In zijn welkomstwoord vertelde Hulst dat BuildinG een onafhankelijke organisatie is die haar kennis graag wil delen met de regio. Hij riep het publiek op om vooral ideeën en vragen met hem te delen zodat hij daarop kan inspelen met nieuwe thema-avonden. Vervolgens werd het gezelschap opgesplitst voor de twee themasessies.

Themasessie ‘Biobased isoleren’

Dirk van Impe is adviseur duurzaam bouwen en groot voorstander van isoleren met biobased materialen. Het gaat om pure natuurlijke producten die 0,0 afval veroorzaken. Volgens hem hebben natuurlijke vezels de beste eigenschappen voor een prettig binnenklimaat. De vezels zijn sterk, vocht gaat in de cellen zitten en niet ertussen, ze absorberen en weren geluid en zijn dampdiffusie open. Omdat ze goed warmte bufferen zijn deze materialen ideaal te combineren met een warmtepomp.

Dakisolatie

Voor dakisolatie binnenshuis kan men goed gebruik maken van hennep, vlas, cellulose, schapenwol of houtvezels. Voor een goede vochtafvoer is een gips- of houtvezelplaat nodig met luchtdichtende, damp-openfolie. Buitenhuis raadt Van Impe vlas-dakplaten aan.

Zoldervloer isoleren

In plaats van een heel dak te isoleren, wat in geval van een grote boerderij nogal kostbaar is, kan men ook de zoldervloer isoleren. Goede materialen daarvoor zijn producten als cellulose, vlas- of hennepwol, schapenwol, zachte houtvezel of eco-board.

Bio foam parels

Cellulose is prima tussen muren en vloeren te spuiten. Wil je liever korrels, dan vormen bio foam parels een goed alternatief voor piepschuim. Er is subsidie beschikbaar voor deze parels. Je moet dan op merknaam zoeken op de materiaallijst van de ISDE-regeling.

Binnen- en buitenmuren

Met kalkhennep-blokken kun je complete binnen- of buitenmuren optrekken die uitstekend isoleren. Alternatieven voor binnenshuis isoleren zijn vlas- of hennepwol, houtvezels en cellulose.

Kruipruimtes

De eigenschappen van schelpen zorgen ervoor dat ze de beste oplossing vormen voor het isoleren van kruipruimtes. Alternatieven vormen kalkhennep (meestal gebruikt bij nieuwbouw) en glasschuim. Andere biobased materialen zijn onbruikbaar omdat ze te gevoelig zijn voor vocht en gaan rotten.

Vragen vanuit het publiek:

Trekken natuurlijke vezels geen ongedierte aan?

Nee, mits alles goed is afgedicht heb je geen last van ongedierte. En voor cellulose geldt dat het speciaal behandeld wordt, zodat het zelfs insecten afweert.

Hoe zit het met de brandbaarheid van de producten?

De brandbaarheid van cellulose is laag. Kalkhennep is onbrandbaar. Bepalend voor brandwerendheid is de constructie van het gebouw.

Zijn kalkhennepblokken duur?

Ze zijn 5% duurder dan gasbetonblokken. Maar ze leveren een heel goede buffering op, zijn dampopen, etc.

Is cellulose duur?

De kosten voor ingeblazen cellulose zijn hetzelfde als voor glaswol.

Is cellulose zwaar? Kan een gipsplaten plafond het dragen?

Cellulose is licht. Het zal niet door een gipsplaten plafond zakken

Kun je nog bij je leidingen als je de kruipruimte vol stort met schelpen?

In de regel niet. Om dat te voorkomen kun je de leidingen opbinden. Overigens kun je de kruipruimte niet helemaal volstorten met schelpen. Er moet altijd een isolerende luchtlaag blijven bestaan.

Zijn er ook NCG-adviseurs die kennis hebben van biobased isolatiematerialen?

Er wordt aan gewerkt. Grote bureaus maken inmiddels wel een omschakeling mee.

Is het verstandig een oud, vochtig huis met biobased materialen te isoleren?

Nee, je zult eerst de vochtproblemen moeten aanpakken. Dit geldt voor het isoleren met reguliere én biobased materialen. Isolatie zorgt ervoor dat stookwarmte in de winter binnen blijft en zonwarmte in de zomer buiten blijft. Isolatie pakt geen vochtproblemen aan.

Kan elke aannemer omgaan met biobased isolatiematerialen?

Ja. Maar men moet wel goed opletten op het vochtaspect. Bij het isoleren van een dak aan de binnenzijde bijvoorbeeld, gebruikt men vaak isolerende folie. En als dat niet dichtgetaped wordt, dan gaat het vaak fout. Voor platte daken is klimaatfolie aan te bevelen.

Hoe ga ik de discussie aan met een aannemer over bijvoorbeeld luchtdichting, welke materialen te gebruiken en hoe te hanteren?

Schakel een onafhankelijk bouwadviseur in. Ook daarvoor is subsidie beschikbaar. Wellicht is het ook verstandig een financieel adviseur in te schakelen.

Zijn biobased isolatiematerialen duurder?

In de regel zijn ze vijf tot tien procent duurder. Maar als RVO-subsidie wordt toegekend, dan ontvang je € 8,- per m2 om het prijsverschil weg te werken. Zie hiervoor de ISDE-regeling. <https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/isde/meldcodelijsten/isolatiematerialen>.

Op <https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/isde/meldcodelijsten> zijn alle lijsten te vinden (glas, warmtepompen, enzovoorts)

Geldt de ISDE-regeling ook voor nieuwbouw?

Nee, de regeling geldt alleen voor bestaande bouw.

Themasessie ‘Subsidies en regelingen voor duurzaam wonen’

Demiën de Wit is beleidsadviseur bij gemeente Eemsdelta. Hij vertelt dat er diverse programma's en projecten lopen in zijn gemeente. Zo werkt gemeente Eemsdelta vanuit haar '[Transitievisie warmte](#)'. Dat houdt in dat in 2030 een x aantal woningen aardgasvrij moet zijn. Het zal een aardgasbesparing van 30% opleveren t.o.v. 1990. Eemsdelta zet in op maatwerk. Al het verduurzamingswerk moet aansluiten op deze Transitievisie.

Energiebrigade

Als gevolg van de oplopende energieprijzen door de oorlog tussen Oekraïne en Rusland is de [Energiebrigade Eemsdelta](#) opgericht. Die helpt mensen met een smalle beurs met kleine isolatiemaatregelen. Verder hoopt men gedragsaanpassingen te bewerkstelligen. Inmiddels zijn er meer dan 700 huisbezoeken geweest en het programma loopt nog steeds. Het richt zich zowel op koop- als op huurwoningen.

Aanpak Warm Wonen Eemsdelta (AWWE)

AWWE is een gemeente-brede aanpak om eigenaren te helpen met het verduurzamen van hun woningen. Dit is een vervolg op de regeling '[Aardgasvrij wonen Loppersum](#)'. Gemeente Eemsdelta heeft dit verder ontwikkeld. Het AWWE richt zich op vragen als 'Wat moet ik doen aan mijn woning?', 'Hoe ga ik het betalen?' en 'Wie gaat het uitvoeren?' Geïnteresseerden krijgen een gratis energieadvies over welke isolatie te gebruiken en welke ventilatiemaatregelen te treffen.

Financieel adviseur

Het advies helpt bewoners te isoleren tot op een niveau waarop het mogelijk is over te stappen naar een alternatieve warmtevoorziening. Die overstap is ook in het advies opgenomen. Een financieel adviseur kijkt naar de financiële situatie van de bewoners (rentevrije lening, extra hypotheek etc.) Tot slot is er hulp bij de uitvoering: de gemeente kent bekwame aannemers, bewaakt gemaakte afspraken met aannemers en houdt de subsidieaanvraag in de gaten.

Warmtenet

Er loopt een pilot [warm wonen in Woldendorp](#): de gemeente probeert samen met de Groninger Energie Koepel woningeigenaren in de startblokken te krijgen voor maatregel 29. En er zijn vijf [proeftuinen aardgasvrije wijken](#). Denk aan het warmtenet in Loppersum, Wagenborgen en Nieuwborgen, de proeftuin Zonneborgen.

Volkshuisvestingsfonds

Vanuit het [Volkshuisvestingsfonds](#) is € 18 miljoen van het Rijk beschikbaar voor specifieke postcodes in 'kwetsbare gebieden', te weten 9901, 9902, 9915, 9933, 9934, 9936 en 9987. Het is dus belangrijk om in gesprek te gaan met de gemeente om te kijken op welke subsidies men recht heeft. Naast een energieadvies krijgt men ook volledige ontzorging. Per woning is er € 14.500 beschikbaar gesteld voor isolatie- en ventilatiemaatregelen. De bewoners worden benaderd om mee te doen. Dezelfde voorwaarden gelden hier als bij maatregel 29, dus dan is deze subsidie niet meer van kracht.

Vragenboom

Om nu te weten te komen wat van toepassing is voor bewoners, kan men op de [gemeentelijke webpagina](#) een vragenboom doorlopen. Het is natuurlijk ook mogelijk om zelf contact op te nemen met de gemeente via 14 0596 of energie@eemsdelta.nl

Financiering

Er zijn verschillende subsidies en regelingen. Zo is er o.a. geld beschikbaar vanuit de aardbevingen:

- 1) Bestuurlijke blokken (10.000, 13.000, 17.000, 30.000). Als hij nog niet is gebruikt, is hij in te zetten voor eventueel een warmtepomp, bovenop maatregel 29!
- 2) Waardevermeerdering van een aanvullende € 4.000 voor verduurzaming na erkende aardbevingsschade (ook warmtepomp)

Rijkssubsidie

Daarnaast is er Rijkssubsidie vanuit ISDE, te gebruiken voor het deels financieren van een warmtepomp. Er is lokale subsidie: Volkshuisvestingsfonds, Wagenborgen, Krewerd. Voor meer duidelijkheid in de financieringsmogelijkheden is het verstandig dat men zich aanmeldt voor de AWWE.

Maatregel 29

[Maatregel 29](#) is inclusief ISDE subsidie, dat is vaak 20% van de investering. De rest komt dan uit Maatregel 29. Maar dit zal allemaal geregeld worden door één loket, hier zullen aanvragers weinig van merken.

Het gaat hier om een grootschalige vergoeding voor woningeigenaren om het huis te

isoleren conform de standaard voor woningisolatie. De regeling ligt nu bij de Tweede Kamer. Hij werkt met terugwerkende kracht vanaf 25 april 2023. Loppersum zit in de 100% vergoedingszone tot € 40.000. Maarrrr..... De afwerkkosten zijn voor rekening van de eigenaar. Dit is een investeringsregeling voor verduurzamen, men krijgt vergoed tot wat men nodig heeft volgens een energieadvies. Er wordt gefinancierd tot aan de isolatienorm. Het is niet mogelijk om voor € 40.000 vrij te gaan verbouwen. Wil men toch wat anders doen, dan wordt de maatregel vergoed tot het bedrag dat nodig is om de standaard te halen. De rest moet men zelf bijleggen. De subsidie wordt per postcode opengesteld. Het is dus denkbaar dat men pas laat aan de beurt is: in dat geval kan men (als men dat kan betalen) zelf een voor-investering doen, en dan dient men het in tegen de tijd dat zijn/haar postcode opengaat.

Monumenten

Voor monumenten zijn speciale regelingen: [Restauratiefonds](#), [Onderhoud karakteristieke panden](#), [Regulier Onderhoud Rijksmonumenten Groningen](#).

Leningen

Verschillende vormen van lening zijn beschikbaar:

- [Nationaal warmtefonds](#),
- [Eemsdelta- Stimuleringsregeling](#) (persoonlijke of hypothecaire lening),
- [Eemsdelta- Verzilverlening](#) (overwaarde woning). Te gebruiken vanaf 10 jaar voor de AOW-leeftijd. Ook te gebruiken voor levensloopbestendig maken, asbest verwijderen etc. Rentevrije lening wordt betaald uit de overwaarde bij eventuele verkoop.
- Aanpassen hypotheek of bouwdepot

Wat nu al te doen en te kiezen?

Als men nu besluit wat te gaan doen, is het verstandig rekening te houden met de voorwaarden om met terugwerkende kracht subsidie te ontvangen. Het is aan te raden al wel te beginnen, want zodra de subsidiepot opengaat, zal het flink drukker worden op de markt. Het te volgen traject:

1. Start met een Energieadvies dat via AWWWE is op te stellen (Gratis!)
2. Dan is de keuze:
 - a. Starten met werkzaamheden en zelf voorfinancieren, of
 - b. Wachten tot de regeling definitief is en wordt opengesteld voor uw postcode.

Is men al aan de slag gegaan zonder energieadvies: op de website staat welke bewijsmaterialen zijn aan te leveren. Dit werk wordt coulant vergoed. Men kan er ook voor kiezen om nu een energieadvies te laten uitvoeren waarin men de vorige situatie laat opschrijven. Keuze 2b kan betekenen dat men misschien pas eind 2026 aan de beurt is.

Vragen vanuit het publiek

Gaat de Aanpak Warm Wonen Eemsdelta (AWWE) alleen over isolatie of ook over aardgasvrij?

Gaat over beide. Maar deze bijeenkomst focust op isolatie i.v.m. maatregel 29. We helpen met het vinden van alle juiste mensen.

Hoe zit het met huurwoningen?

De AWWE is alleen voor woningeigenaren. Woningbouwstichtingen en particuliere verhuurders moeten hun eigen stappen maken.

Gaat de AWWE buiten de NCG om?

Mensen moeten zichzelf aanmelden voor de AWWE. Veel woningen zitten ook in een versterkingstraject en je kunt NCG vragen gebruik te maken van maatregel 29 bij het versterken en bouwen van wonen. Je kunt dit gebruiken als koppelkans.

Telt mijn oude rapport nog?

Oude rapporten zijn nog niet gemaakt volgens de standaard isolatienorm en er is nog geen kosteneffectieve berekening gemaakt. Dus is een nieuw energieadvies nodig.

Hoe zit het met een beschermd dorpsgezicht?

Dat moet verder worden uitgezocht, want dat gaat op provinciaal niveau. Er zijn speciale regelingen met energieadviseurs voor monumenten. We moeten hier wel wat mee om te voorkomen dat beschermde dorpsgezichten tussen wal en schip vallen.

=====

Marktpllein

Op het marktplaintje dat in de centrale hal van het dorpshuis was opgezet kon men informatie krijgen en vragen stellen. De volgende partijen bemanden hier een marktkraam:

- [BuildinG](#)

Natuurlijke en Biobased isolatiemateriaal

Met een ademende woning krijg je een gelijkmatig binnenklimaat en dat is erg comfortabel. En het mooie is: er zijn al veel materialen te koop waarmee je je woning ademend kunt isoleren :-). Je moet alleen even weten hoe je dat goed doet.

Alternatieve verwarmingssystemen

Informatie over verschillende manieren om uw huis te verwarmen; o.a. warmtepompen, hybride systemen en infrarood verwarming

- [LOPEC](#)

LOPEC is de Lopster Energie Coöperatie. De leden zijn samen eigenaar. LOPEC wil graag dat Loppersum en de omliggende dorpen energieneutraal worden. Dat komt de inwoners ten goede (lagere energierekening en meer comfort).

- [Gemeente Eemsdelta](#)

Wat is de rol van de gemeente in de energietransitie? Welke subsidieregelingen zijn hiervoor beschikbaar?

- [Nationaal Coördinator Groningen \(NCG\)](#)

Toelichting op maatregel 28 uit het Nij Begun

- [Natuur en Milieufederatie Groningen](#)

De natuur en milieufederatie Groningen zet zich in voor een duurzame provincie. Dat doet ze o.a. door bewoners te ondersteunen in het verduurzamen van hun woningen. Daarom organiseren ze door de hele provincie thema-avonden waar men terecht kan voor informatie over subsidies, isoleren en aardgasvrij wonen.

